

DOI 10.31651/2524-2660-2020-2-31-37

ORCID 0000-0001-6263-4744

ВІНТЮК Юрій Володимирович,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри теоретичної та практичної психології,
Національний університет «Львівська політехніка»,

e-mail: yurvin@ukr.net

УДК 378.147.091.33-027.22:[378.018.8:159.9](045)

КОУЧІНГ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

У статті розглянуті особливості застосування коучінгу у професійній підготовці майбутніх фахових психологів у сучасних умовах. Здійснений огляд наукових публікацій за темою дослідження; вивчені праці що стосуються коучінгу в професійній підготовці майбутніх фахівців. З'ясовані головні засади застосування коучінгу в професійній підготовці фахівців у сучасних умовах. Виявлені закономірності коучінгу в професійній підготовці майбутніх фахових психологів у ЗВО. Зроблені висновки з проведеної роботи і намічені перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Ключові слова: професійна підготовка у ЗВО, застосування коучінгу в навчальному процесі, професійне становлення, підготовка майбутніх фахових психологів.

Постановка проблеми. Підготовка майбутніх фахівців із вищою освітою у сучасних умовах вимагає застосування нових підходів, що забезпечать інтенсифікацію процесу формування їхньої професійної компетентності. До числа нових методів, що останнім часом набувають дедалі

ширшого застосування в навчальному процесі, належить застосування коучінгу до вирішення завдань навчально-виховного процесу. Зазначена обставина повною мірою стосується підготовки майбутніх фахових психологів; необхідність висвітлення питань, пов'язаних з застосуванням коучінгу для підготовки студентів, що навчаються за спеціальністю «Психологія», зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета роботи: розглянути особливості застосування коучінгу в професійній підготовці майбутніх фахових психологів у сучасних умовах.

Завдання дослідження:

– здійснити огляд наукових публікацій за темою дослідження; вивчити праці що стосуються коучінгу в професійній підготовці майбутніх фахівців;

– з'ясувати головні засади застосування коучінгу в професійній підготовці фахівців у сучасних умовах;

– виявити закономірності коучінгу в професійній підготовці майбутніх фахових психологів у ВНЗ;

– зробити висновки з проведеної роботи і намітити перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Дана публікація є продовженням викладу результатів попередніх досліджень [1–2], з формування професійної компетентності майбутніх фахових психологів, які були надруковані раніше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед публікацій за темою дослідження варто відзначити праці низки як закордонних, так і вітчизняних науковців: П. Вріца і Я. Аруді [3], Е. Берна [4], Дж. Вітмора [5], У.Т. Голві [6–7], М. Дауні [8], С.В. Леонової [9], В.Е. Максимова [10], О.О. Нежинської і В.М. Тименко [11–12], М.Р. Праслоу [13], О.І. Пометун і Л.В. Пирожено [14], М. Рейнолдса [15], С.М. Романової [16], О.В. Рудницьких [17], Ю.Р. Сурмяк і А.Д. Кудрик [18], Н. Томашека [19], Д. Уйтмора [20–21], О.С. Хмельницької [22], Л.О. Хомченко-Семенової [23], групи авторів [24] і деякі інші.

У цих працях детально розглянуті питання сутності та призначення коучінгу; надано відомості про різні підходи до його організації та проведення; подано інформацію про конкретні методи реалізації коучінгу, в навчальному процесі зокрема; специфіку застосування до вирішення різних психологічних проблем і контингентів клієнтів; висвітлено основні проблеми, що постають при застосуванні коучінгу; а також розглянуті шляхи подолання труднощів, що виникають при здійсненні процесу взаємодії з клієнтами, як і стан сучасних наукових розвідок у даному напрямку.

Одержана в результаті здійснення огляду публікацій інформація використана при організації та проведенні власного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку авторів, *коучінг – це своєрідний засіб просування клієнта з метою розкриття його потенціалу*. Відтак коуч – своєрідний провідник, який супроводжує людину чи команду у напрямку максимальної реалізації власного потенціалу [9]. Коучінг відносять до технологій як особистісного, так і професійного зростання.

Процес коучінгу можна формалізувати наступним чином [6, с. 24]:

ефективність = потенціал – перешкода;

Звідси випливають основні завдання коучінгу:

– максимізація внутрішнього потенціалу (максимально ефективне використання

власних сильних сторін, визначення пріоритетних цілей і вибір способів досягнення їх з найменшими зусиллями);

– усунення перешкод (внутрішніх – страхи, припущення, стереотипи тощо; і зовнішніх – несприятливе середовище, загрози зовнішнього оточення).

Аналізуючи зміст, підходи, методи і технології роботи коуча з точки зору психології, можна констатувати наступне [9]:

1. Коуч створює специфічну атмосферу взаємної довіри та ініціативної амбітної готовності (зі сторони клієнта) прийняти виклик для перемоги над собою й успіху в досягненні мети. Це забезпечується впровадженням технологій ефективного сприймання, фокусування уваги, цілеспрямованого альянсу і т. д.

2. Коуч виявляє сильні та слабкі сторони своїх клієнтів за допомогою спостереження, діагностичних запитань, опитувальників і тестових методик. Забезпечує конкретний та структурований зворотній зв'язок, формуючи відповідальність і компетентність клієнтів, допомагаючи прояснити їхні позиції та налаштуватися на реальні зміни, не втрачаючи із ними контакту та стосунків ділового співробітництва.

3. Коуч сприяє тому, щоб люди чи команди працювали ефективніше для досягнення поставлених цілей. Він вміє допомогти клієнту чітко структурувати алгоритми встановлення цілей, прийняття рішень, планування чи мотивації за допомогою методик і технологій моделювання.

4. Коуч допомагає розкритися творчому потенціалу клієнта для доступу до ідей, що відкривають інноваційні можливості. Він допомагає клієнту змодельовати стратегію виходу в «простір рішення», що буде працювати на всіх рівнях його життя як унікальний та індивідуальний інструмент самоактуалізаційних трансформацій.

Коучінг виступає не простим набором універсальних інструментальних технологій, а гарантує максимальну ефективність лише у випадку оперативної адаптації до індивідуальних вимог клієнта. Отже, коучінг є ефективним інструментом взаємодії менеджера та працівника. Він дозволяє працівникам максимально швидко адаптуватися до змін як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, знаходити шляхи підвищення ефективності власної діяльності в нових умовах, знаходити у собі резерви для швидкої адаптації до нових умов, досягати максимальної самореалізації.

На думку С.В. Леонової, коучінг не можна трактувати як альтернативу навчанню та тренінгам, але він гармонійно поєднується з ними і дозволяє максимально використовувати ефект від цієї взаємодії на

практиці. Коучінг – це те, що дозволяє співробітникам постійно розвиватися відповідно до мінливих умов, продиктованих сучасним ринковим середовищем.

Щодо застосування технології коучінгу при підготовці майбутніх фахівців, необхідно передусім відзначити наступне. Науковці та дослідники відносять коучінг до іноваційних технологій, адже цей напрям є новим у сфері освіти. Коучінгу притаманне максимально швидке досягнення мети шляхом активізації необхідних здібностей та вдосконалення нових навичок тих, хто навчається [17, с. 173]. Згідно з цим підходом ті, хто навчаються, повинні, насамперед, оволодіти навичкою самостійно направляти та коригувати своє навчання. Коучінг використовує цілий спектр підходів із єдиною метою – допомогти тим, хто навчається, розібратися у власних здібностях і навчитись їх використовувати з максимальною для себе вигодою.

Зворотний зв'язок є чи не найголовнішим із факторів, адже довіра студентів до коуча та його уважність до їхніх потреб створюють умови, за яких вони не бояться робити помилки та відкрито їх обговорювати як із самим коучем, так і з колегами по навчанню, що, у свою чергу, веде до швидкого прогресу для всіх. Коучу необхідно бути гнучким і змінювати план роботи згідно з нагальними потребами, що можуть з'являтися спонтанно під час проведення тренінгу. Необхідною є також спільність, що передбачає створення навчального досвіду спільними зусиллями: як то поєднання бачення процесу і тренером і самими студентами та їх спільного бажання вести конструктивний діалог та отримати результат, що задовольнив би обидві сторони [17, с. 174].

Необхідно також відзначити такі особливості коучінгу, що роблять можливим і доречним його застосування в освітньому процесі [24]:

- у фокусі коучінгу є зазвичай професійний діалог, розроблений з метою розвитку спеціальних професійних навичок, які б інтенсифікували професійний діапазон викладача;

- коуч не виступає фігурою, яка б явно спрямовувала дії тих, хто навчається, а уважно слідкує за природним розвитком подій із подальшим його коригуванням;

- для викладачів саме коучінг дає простір для експериментування із новими навчальними стратегіями;

- коучінг більш притаманний сфері неформальної освіти і може не бути пов'язаним із дискурсом кар'єрного зростання.

У контексті вищої освіти коучінг – це технологія, яка вимагає таких відносин викладача із студентами, коли завданням педагога стає організація процесу самостійного пошуку тими, хто навчається, оптимальних рішень та відповідей на питання, що їх цікавлять. Саме розкриття особливості студента та його індивідуальних можливостей має стати ознакою адаптації вищої школи до нових соціальних і економічних умов. Навчальна діяльність сучасного педагога повинна бути спрямованою на створення таких педагогічних умов, за яких студенти б сприймали знання активно, формуючи тим самим у собі навички самоосвіти, необхідні конкурентоспроможному кваліфікованому спеціалісту сьогодні [17, с. 174].

На думку авторів технології, коуч спрощує навчання, але не вирішує проблем тих, хто навчається. Загальними принципами коучінгової діяльності вважають економічність і комплексність, підвищення ефективності діяльності та простоту, соціальне партнерство та об'єктивність. Принципами впливу на аудиторію стають такі, що здатні впливати на поведінку тих, хто навчається, з метою їх розвитку, на засадах застосування встановлених норм коучінгової комунікації. Задіюються такі принципи: мотивованість, формування унікального потенціалу, усвідомлення, розподіл відповідальності, цілеспрямованість. Серед принципів за якими діє коуч варто виділити здатність інформувати аудиторію, не нав'язуючи їй власну; комунікативність та самостійність викладача [16, с. 84]. Отже, коучінг представляє собою діалог тренера та групи, коли до процесу залучено всіх його учасників у міру їх власного бажання та можливостей.

Активність тих, хто навчається, у процесі отримання знань зумовлена, перш за все, їх особистою мотивацією й амбіційністю, але формування повноцінного діалогу можливе лише за умов інтеракції під час навчального процесу. В рамках правильно організованого навчання студенти не тільки усвідомлюють власний потенціал, але й навчаються один в одного. На противагу односторонній комунікації, де викладач є фокусом уваги студентів – що притаманно активній взаємодії, інтерактивні методи сприяють реалізації пізнавальних потреб тих, хто навчається, у режимі багатосторонньої комунікації та мінімальної сконцентрованості на точці зору викладача, де той, хто навчає, і ті, хто навчається, є рівноправними учасниками процесу [17, с. 175]. Тобто йдеться про спробу налагодити спілкування на професійному рівні, для чого задіюються додаткові можливості,

які переважно не використовуються в навчальному процесі.

Як інтерактивна технологія, коучінг сприяє тому, щоб навчальний процес не було замкнуто на викладачі, роль якого полягає в тому, щоб забезпечувати інтеракцію учасників, які, в свою чергу, теж беруть на себе відповідальність за процес та результати, навчаючись на власному досвіді. Таким чином, навчальний процес орієнтується на тих, хто навчається, де роль викладача більш схожа на ту, що відіграє тренер або консультант, і полягає у тому, щоб направляти студентів, розкриваючи і використовуючи при цьому їхній власний внутрішній потенціал. Перспектива подальших досліджень у цій сфері полягає в усвідомленні та вивченні феномену коучінга, як такого, що формує суб'єкта, здатного рефлексувати та використовувати свій інтелектуальний та особистісний потенціал самостійно.

Виклад основного матеріалу дослідження. При підготовці майбутніх фахових психологів у ЗВО в сучасних умовах можна виявити кілька випадків, в яких недостатньо застосування можливостей, які традиційно використовуються в навчально-виховному процесі. Наведемо кілька з них, кожна з яких надає чималі можливості для застосування коучінгу для вирішення наявних завдань:

- підготовка студентів до проведення самостійного наукового дослідження (наприклад, для написання курсової або дипломної роботи, виступу на науковій конференції, написання статті до наукового видання або для здобуття іменної стипендії тощо) і здійснення супроводу при його проведенні;

- підготовка студентів для виступу на студентській олімпіаді;

- підготовка студентів до практичної діяльності за обраним фахом під час проходження виробничої практики;

- підготовка молодих фахівців до самостійної професійної діяльності при вступі на посаду (наприклад, викладача кафедри) та ін.

Проте найчастіше доводиться задіювати додаткові можливості під час підготовки студентів до проведення самостійного наукового дослідження при написанні курсових робіт, і саме таку можливість застосування коучінгу в навчальному процесі буде висвітлено у даному викладі. Різні аспекти такої роботи були висвітлені у попередніх публікаціях [1; 2]; далі увагу буде зосереджено саме на особливостях застосування коучінгу для вирішення таких навчальних завдань.

Студентам, що приступають до виконання наукової роботи, необхідно знати методологію та теорію наукової діяльності, оскільки в процесі оволодіння її навичками виникає низка питань методологічного характеру. Передусім, молодим науковцям бракує досвіду у використанні методів наукового пізнання, застосування логіки, сучасних технологій, принципів і теоретичних підходів з арсеналу психологічної науки. Крім цього, часто незнання принципів дослідження спричиняє виникнення багатьох проблем і помилок на шляху до здійснення ефективного наукового вивчення проблеми й отримання достовірних даних. Відтак, актуальним є детальний аналіз проблеми методологічного підґрунтя наукового дослідження, яким є курсова робота.

Курсова робота має за мету навчити майбутніх психологів оволодіти методами наукового дослідження психологічної реальності. Студенти першого курсу лише розпочинають дослідження психічних явищ, проте вже повинні вчитися володіти методами наукового дослідження. Окрім оволодіння методами теоретичного пізнання дійсності, вони повинні також опанувати необхідними емпіричними методами дослідження, а наукова робота студента повинна містити висновки та рекомендації щодо досліджуваної проблеми.

Зважаючи на те, що студентам першого курсу не вистарчає ні знань, ні тим більше вмінь і досвіду виконання наукового дослідження, виникає необхідність надати їм допомогу в його організації і проведенні. Навіть при тому, що у студентів є методичні рекомендації до виконання курсової роботи, і у них є змога отримувати консультації призначених наукових керівників, часто цього виявляється недостатньо. Для подолання труднощів, що виникають у даному випадку, доцільно вдатися до інших можливостей, зокрема, застосування коучінгу; досвід організації такої роботи викладено далі.

Важлива відмінність коучінгу в даному випадку від традиційних способів надання допомоги при написанні студентами курсових робіт полягає в тому, що така робота має далекосяжну мету – сприяти особистісному та професійному становленню майбутніх фахових психологів. Відповідно до наявного досвіду, проводиться ця робота у два етапи; причому студенти беруть участь у ній лише за власним бажанням. Сукупність етапів, заходів, а також прийомів і методів, засобів і способів, що використовуються, становлять єдину технологію (адаптовану саме для даного випадку), яка

може бути подана у вигляді моделі; її короткий опис наведено далі.

На першому етапі передбачена організація проведення групової роботи з бажаними, в ході якої викладач, на якого у даному випадку покладені обов'язки коуча (переважно лектор, що читає лекції з навчальної дисципліни, з якої виконується курсова робота), проводить групові консультації, в ході яких надає як необхідну інформацію, так і пояснення до неї. На цьому етапі відбувається виявлення найрозповсюдженіших, типових труднощів, що виникають при виконанні поставлених у курсовій роботі завдань, так і пошук та за діяння можливостей, необхідних для їх вирішення.

До типових завдань, що вирішуються на першому етапі, належать:

- роз'яснення відмінностей між побутовими і науковими психологічними знаннями;
- роз'яснення про те, що становить зі себе методологія наукового пізнання;
- надання необхідної інформації про рівні наукового пізнання і критерії їх розрізнення;
- виклад матеріалу про принципи наукового дослідження у психології;
- виклад і роз'яснення матеріалу про методи наукового дослідження у психології;
- надання інформації про етапи наукового психологічного дослідження;
- роз'яснення вимог до структури курсової роботи загалом і до кожної з її частин;
- роз'яснення типових помилок, що здійснюють студенти при здійсненні наукових досліджень і деякі інші.

Перший, підготовчий етап, реалізується на початку семестру, в кінці якого має відбутися захист курсової роботи; після його завершення студенти приступають до виконання роботи. У другій половині семестру, коли – згідно з планом виконання робіт – основна частина дослідження має бути завершена, розпочинається наступний етап.

На другому етапі передбачено організацію проведення індивідуальних консультацій, відмінність їх від традиційного керівництва виконанням курсових робіт полягає в тому, що проводить їх викладач-коуч, а участь беруть всі студенти, задіяні у цьому процесі. Метою їх проведення є детальний розгляд питань, що стосуються виконання певних завдань роботи кожним конкретним студентом; проте у процес пошуку відповідей на них включені всі присутні. Відбувається пошук труднощів, що перешкоджають виконанню завдань, у кожному

конкретному випадку, а також пошук і задіяння можливостей, необхідних для їхнього подолання. Індивідуальна робота передбачає як пошук індивідуальних труднощів, що перешкоджають виконанню курсової роботи, так і пошук та за діяння ресурсів, необхідних для їхнього подолання. Як свідчить наявний досвід, ефективність роботи при застосуванні даного підходу значно зростає, що видно з якості написаних студентами робіт.

В результаті застосування такого підходу створено оптимальну модель процесу застосування коучінгу в підготовці майбутніх фахових психологів. Тобто коучінг, у даному випадку – це створення і застосування технології оптимізації процесу діяльності. Технологія індивідуалізована, тобто створюється щоразу відповідно до можливостей групи і завдань її діяльності. Крім цього, керує цим процесом досвідчений фахівець, який не лише має великий досвід у вирішенні поставлених завдань, але й має широкі повноваження. Він не лише викладач, наставник, а ще й вихователь, тренер, начальник і контролююча інстанція в одній особі; він робить все, що необхідно для досягнення успіху. Всі члени групи не лише довіряють йому, але й проявляють власну активність, обмінюються досвідом тощо. Тобто технологія полягає у створенні колективу, можливості якого значно вищі, ніж сума можливостей окремо взятих його членів. Так створюються творчі групи для розробки інноваційних проектів, команди для здійснення діяльності в екстремальних умовах тощо. Група в даному випадку використовує потенціал всіх, тому спільні зусилля є не сумою, а добутком зусиль всіх членів групи. Має бути не тільки повна довіра, але й спільна спрямованість на успіх, взаємодопомога і повна самовіддача. Така діяльність, у період її освоєння, вимагає і більших інтелектуальних, емоційних і фізичних затрат; однак налагоджена діяльність згодом стає нормою.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

1. Огляд літературних джерел за темою дослідження дозволив встановити, що у працях вітчизняних і зарубіжних науковців наявні необхідні напрацювання, які дозволяють з'ясувати різні аспекти використання коучінгу у професійній підготовці фахівців у ЗВО в сучасних умовах.

2. Враховуючи дані проведеного дослідження та наявний досвід, можна виявити особливості застосування коучінгу в професійній підготовці фахівців, які можуть бути використані для реорганізації навчально-виховного процесу з їхньої підготовки у відповідності до чинних вимог.

3. Здійснене на основі проведеного дослідження врахування можливостей використання коучингу у професійній підготовці майбутніх психологів покликане створити оптимальні умови для вирішення наявних практичних завдань, що дозволяє рационалізувати процес їхньої підготовки і сприяє досягненню мети навчально-виховного процесу.

У подальшому передбачено детальніше розглянути практичні підходи, способи і методи застосування коучингу в професійній підготовці майбутніх психологів, а також з'ясувати їхній вплив на формування професійної компетентності.

Список бібліографічних посилань

1. Вintiuk Ю. В. Організація наукової роботи зі студентами гуманітарних і соціальних спеціальностей. *Філософські пошуки*. 2009. Вип. XXX. С. 281-291.
2. Вintiuk Ю. В. Організація виконання курсових робіт у студентів-психологів. *Молодий вчений*. 2018. № 4 (56). С. 484-488.
3. Врица П., Ардуи Я. Когда качество действий встречается с центровкой. Компас для коучей. М.: Международная Академия Трансформационного Коучинга и Лидерства, 2008. 224 с.
4. Берн Э. Лидер и группа. О структуре и динамике организаций и групп. М.: Эксмо, 2008. 288 с.
5. Бейтц Б. Маленька книжка великих коучингових моделей. Харків: Фабула, 2019. 272 с.
6. Вітмор Дж. Эффективный коучинг. К.: Вид. гр. КМ-БУКС, 2019. 336 с.
7. Голви У.Т. Максимальная самореализация. Работа как внутренняя игра. Фокус, обучение, удовольствие и мобильность на рабочем месте. М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. 264 с.
8. Дауни М. Эффективный коучинг: Уроки коуча коучей. М.: Добрая Книга, 2008. 288 с.
9. Леонова С.В. Коучинг як засіб розвитку потенціалу особистості. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/20420/1/99-Leonova-165-167.pdf>
10. Максимов В.Е. Коучинг от А до Я. Возможно всё. СПб.: «Речь», 2004. 272 с.
11. Нежинська О.О., Тименко В. М. Основи коучингу: навчальний посібник. – К.; Харків: ТОВ «ДИСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
12. Нежинська О.О., Тименко В.М. Використання коучингу в системі вищої освіти України. *Вісник післядипломної освіти*, 2015. Вип. 15. С. 236-245. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2015_15_23
13. Парслоу М.Р. Коучинг в обучении: практические методы и техники. СПб.: Питер, 2003. 204 с.
14. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок : інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2004. URL: http://pedagogika.ucoz.ua/knygy/Suchasnyj_urok.pdf
15. Рейнолдс М. Коучинг: эмоциональная компетентность: Направьте свои эмоции (EQ) на успех в работе. М.: Центр поддержки корпоративного управления и бизнеса, 2003. 103 с.
16. Романова С.М. Коучинг як нова технологія в професійній освіті. *Вісник Нац. авіац. ун-ту*. Серія : Педагогіка. Психологія. 2010. Вип. 3. С. 83-86.
17. Рудницьких О.В. Коучинг як інтерактивна технологія в освіті. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки, 2014. № 2 (8). С. 173-176.
18. Сурмяк Ю.Р., Кудрик А.Д. Педагогічний коучинг у підготовці студентів-психологів. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія психологічна. 2016. № 1. С. 188-197.
19. Томашек Н. Системный коучинг. Целеориентированный подход в консультировании. Харьков: Изд-во Гуманитарный центр, 2016. 168 с.
20. Уитмор Д. Коучинг высокой эффективности: Новый стиль менеджмента. Развитие людей. Высокая эффективность. М.: Международная академия корпоративного управления и бизнеса, 2005. 168 с.
21. Уитмор Дж. Coaching новый стиль менеджмента и управления персоналом: практ. Пособие. М.: Изд-во «Финансы и статистика», 2005. 160 с.
22. Хмельницька О.С. Коучинг як сучасна технологія підвищення ефективності навчального процесу. *Молодий вчений*. 2017. № 6 (46). С. 315-319.
23. Хомченко-Семенова Л. О. Коучинг як ефективна технологія формування успішного студента. *Вісник Національного авіаційного університету*. – 2015. № 7. Серія: Педагогіка, Психологія. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/10242>
24. Coaching for teaching and learning: a practical guide for schools, Guidance report Rachel Lofthouse, David Leat, Carl Towler. – CFBT-2010. URL: http://www.ncl.ac.uk/cflat/news/document/5414_CFT_FINALWeb.pdf

References

1. Vintiuk, Yu.V. (2009). Organization of scientific work with students of humanities and social specialties. *Philosophical research*. XXX: 281-291. (in Ukr)
2. Vintiuk, Yu.V. (2018). Organization of course work for students-psychologists. *Young scientist*. 4(56): 484-488. (in Ukr).
3. Vrytsa, P., Arduy, Ya. (2008). When the quality of the action meets the centering. *Compass for coaches*. Moscow : International Academy of Transformational Coaching and Leadership. 224 p. (in Rus).
4. Bern, E. (2008). *Leader and group*. On the structure and dynamics of organizations and groups. Moscow: Eksmo. 288 p. (in Rus).
5. Beitts, B. (2019). A small book of great coaching models. Kharkiv: Fabula. 272 p. (in Ukr).
6. Vitmor, Dzh. (2019). *Effective coaching*. Kyiv: Publisher Group KM-BUKS. 336 p. (in Ukr).
7. Holvy, U.T. (2005). *Maximum self-realization*. Work as an internal game. Focus, training, pleasure and mobility in the workplace. Moscow: Alpyna Byznes Buks. 264 p. (in Rus).
8. Dauny, M. (2008). *Effective Coaching: Coach Coaching Lessons*. Moscow : Dobraia Knyha. 288 p. (in Rus).
9. Leonova, S.V. Coaching as a means of developing the potential of the individual. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/20420/1/99-Leonova-165-167.pdf> (in Ukr).
10. Maksymov V.E. (2004). *Coaching from A to Z*. Everything is possible. SPb.: Rech. 272 p. (in Ukr).
11. Nezhynska O.O., Tymenko V.M. (2017). *Fundamentals of coaching: training on*. Kyiv; Kharkiv: DISA PLUS. 220 p. (in Ukr).
12. Nezhynska O.O., Tymenko V.M. (2015). Use of coaching in the higher education system of Ukraine. *Bulletin of postgraduate education*, 15: 236-245. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpo_2015_15_23 (in Ukr).
13. Parslou M.R. (2003). *Coaching in training: practical methods and techniques*. SPb.: Pyter. 204 s. (in Rus).
14. Pometun O.I., Pyrozhenko L.V. (2004). *Today's lesson: Interactive Technology Navigation*. Kyiv: A.S.K. Retrieved from http://pedagogika.ucoz.ua/knygy/Suchasnyj_urok.pdf (in Ukr).
15. Reynolds M. (2003). *Coaching: Emotional Competence: Guide Your Emotions (EQ) to Success at Work*. Moscow: Corporate Governance and Business Support Center. 103 p. (in Rus).
16. Romanova S.M. (2010). Coaching as a new technology in vocational education. *Bulletin of the National aviation. un-tu. Series: Pedagogy. Psychology*, 3: 83-86. (in Ukr).
17. Rudnytskykh O.V. (2014). Coaching as an online technology in education. *Bulletin of the Alfred Nobel Dnipropetrovsk University. Series "Pedagogy and Psychology"*. *Pedagogical Sciences*. 2(8):173-176. (in Ukr).

18. Surmiak Yu.R., Kudryk L.D. (2016). Pedagogical coaching in the preparation of psychology students. *Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs. Series psychological*, 1: 188–197. (in Ukr).
19. Tomashek N. (2016). System coaching. Focused counseling approach. Kharkov: Publisher Humanytarnyi tsentr. 168 p. (in Rus).
2. Uytmor Dzh. (2005). High Performance Coaching: A New Management Style. The development of people. High efficiency. Moscow: International Academy of Corporate Governance and Business. 168 p. (in Rus).
3. Uytmor Dzh. (2005). Coaching a new style of management and personnel management: pract. allowance. Moscow: Publisher "Fynansy y statystyka". 160 p. (in Rus).
4. Khmelnytska O.S. (2017). Coaching as a modern technology for increasing the efficiency of the educational process. *Young scientist*, 6(46): 315–319. (in Ukr).
5. Khomchenko-Semenova L.O. (2015). Coaching as an effective technology for forming a successful student. *Bulletin of the National Aviation University. Series: Pedagogy, Psychology*, 7. Retrived from <http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/10242> (in Ukr).
6. Coaching for teaching and learning: a practical guide for schools, Guidance report Rachel Lofthouse, David Leat, Carl Towler. – CFBT-2010. Retrived from http://www.ncl.ac.uk/cflat/news/document/5414_CfT_FINALWeb.pdf

VINTYUK Yuriy,

PhD in Psychology, Associate Profrrsor of the Theoretical and Practical Psychology Department,
Lviv Polytechnic Natoinal University

COACHING IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PSYCHOLOGISTS

Summary. *Introduction. The training of future specialists with higher education in modern conditions requires the use of new approaches that will intensify the process of formation of their professional competence. New methods, which have recently become more widely used in the educational process, include the use of coaching to solve the problems of the educational process. This fact fully relates to the training of future professional psychologists; the need to cover issues related to the use of coaching to prepare students studying in the specialty "Psychology", determines the relevance of this study.*

Purpose. To consider the features of coaching in the professional training of future professional psychologists in modern conditions.

Methods. Analysis, synthesis, systematization, concretization, generalization.

Results. As a result of the analysis of publications on the topic of research, the peculiarities of the use of coaching in the professional training of future specialists were established. Referring to them, the approach to the application of this technology in the performance of research studies by psychology students in writing their coursework, based on their needs for such knowledge, the available level of knowledge and training requirements. The proposed approach in the real educational process of training of future professional psychologists in universities is tested.

Originality. An approach to the application of coaching in the performance of research studies by psychology students in writing their coursework, based on the existing level of knowledge and training requirements, in order to make them understandable to students. The applied approach adequately reproduces the real process of scientific research in the preparation of future professional psychologists at universities; and after testing and refinement it can be recommended for introduction into the educational process.

Conclusion. 1. A review of the literature on the topic of the study has revealed that the works of domestic and foreign scientists have the necessary expertise to clarify the various aspects of counseling in the professional training of specialists in universities in modern conditions. 2. Taking into account the data of the conducted research and the existing experience, it is possible to identify peculiarities of counseling in the professional training of specialists, which can be used to reorganize the educational process of their preparation in accordance with the current requirements. 3. Carried out on the basis of the conducted research into consideration of the possibilities of counseling in the professional training of future psychologists, it is intended to create conditions for solving practical problems, which creates conditions for optimizing the process of their preparation and achieving the goal of the educational process.

Annotation. The article deals with the peculiarities of the use of coaching in the professional training of future professional psychologists in modern conditions. Review of scientific publications on the topic of research; studied works concerning coaching in the professional training of future specialists. The basic principles of the application of coaching in professional training of specialists in modern conditions are clarified. The regularities of coaching in the professional training of future professional psychologists in universities are revealed. Conclusions have been drawn from the work done and the prospects for further research in this area are outlined.

Keywords: vocational training in universities; application of coaching in the educational process; professional formation; training of future professional psychologists.

Одержано редакцію 24.03.2020
Прийнято до публікації 18.01.2020